

3. Заде, Л. А. Роль мягких вычислений и нечеткой логики в понимании, конструировании и развитии информационных интеллектуальных систем / Л.А. Заде // [Электронный ресурс]. – 2010. – Режим доступа: <http://www.raai.org/library/library.shtml?ainews>. – дата доступа: 01.02.2010.

4. Леоненков, А. В. Нечеткое моделирование в среде MATLAB и fuzzy TECH / А.В. Леоненков. – СПб.: БХВ–Петербург, 2003.

5. Ротштейн, А. П. Интеллектуальные технологии идентификации / А.П. Ротштейн // [Электронный ресурс]. – 2010. – Режим доступа: <http://matlab.exponenta.ru/fuzzylogic/book5/index.php>. – дата доступа 01.02.2010.

6. Штовба, С. Д., Введение в теорию нечетких множеств и нечеткую логику / С.Д. Штовба // [Электронный ресурс]. – 2010. – Режим доступа: <http://matlab.exponenta.ru/fuzzylogic/book1/index.php>. – дата доступа 01.02.2010.

МІЖДЫСЦЫПЛІНАРНЫЯ СУВЯЗІ Ў ПАДРЫХОЎЦЫ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ ФІЗІЧНАЙ КУЛЬТУРЫ

М.М. Круталевіч, С.С Агароднікаў

Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка

Адным з прыярытэтаў дзейнасці калектыву ўсіх кафедраў і дэканатаў нядаўна створанага факультэта фізічнага выхавання, безумоўна, з'яўляецца арганізацыя вучэбнага працэсу, стварэнне цэласнай высокаэфектыўнай сістэмы, якая б забяспечвала якасную падрыхтоўку спецыялістаў у галіне фізічнай культуры. У межах такой сістэмы нельга абыйсціся без уліку міждысцыплінарных сувязей, устанаўленне і рэалізацыя якіх можа быць асновай паспяховай вучобы студэнтаў на працягу ўсяго перыяду навучання. Таму нельга не пагадзіцца з думкай, што “несумненны патэнцыял у развіцці кожнага з фактараў крэатыўнасці будучага настаўніка... утрымліваецца ў практыцы канструявання міждысцыплінарных сувязей у працэсе навучання. Такая практыка ініцыіруецца з мэтай пераносу схем пазнання і аналізу з адной дысцыпліны ў другую, выкарыстання алгарытму (падыходу) да рашэння або інтэрпрэтацыі праблемы з адной галіны ведаў як метафары апісання праблемы, што вывучаецца другой дысцыплінай» [1, с. 25]. У межах абазначанай праблемы актуальным з'яўляецца вывучэнне міждысцыплінарных сувязей з пункту гледжання дубліравання матэрыялу пры выкладанні розных дысцыплін вучэбнага плана.

Асноўныя дакументы, якія вызначаюць сутнасць падрыхтоўкі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, прадугледжваюць вывучэнне асобных раздзелаў, тэм, пытанняў розных дысцыплін ва ўзаемадзеянні, таму што набыццё ведаў, авалоданне ўменнямі і навыкамі можа ажыццяўляцца толькі пры комплексным падыходзе да вучэбнага працэсу. Сярод такіх дакументаў варта назваць, у першую чаргу, Агульнаадукацыйны стандарт Рэспублікі Беларусь, вучэбныя планы спецыяльнасці і вучэбныя праграмы.

Аналіз змястоўнай часткі Адукацыйнага стандарту Рэспублікі Беларусь: вышэйшая адукацыя, першая ступень спецыяльнасці 1-03 02 01 “Фізічная культура” дазваляе ўстанавіць, што адным з патрабаванняў да акадэмічных кампетэнцый з'яўляецца выкарыстанне міждысцыплінарнага падыходу пры вырашэнні тых ці

іншых праблем. Другое патрабаванне да ўзроўню падрыхтоўкі, якое адносіцца да сацыяльна-асобасных кампетэнцый (валоданне навыкамі фарміравання здаровага ладу жыцця), таксама базіруецца на рэалізацыі аднаго з агульных прынцыпаў – прынцыпа міждысцыплінарнасці, інтэграванасці сацыяльна-гуманітарнай адукацыі. Зыходзячы з гэтага, можна сцвярджаць, што аснова міждысцыплінарных сувязей закладзена ў патрабаваннях Адукацыйнага стандарта да розных кампетэнцый, і адпаведна да ўзроўню падрыхтоўкі спецыяліста.

Замацоўваюцца такія сувязі ў вучэбных планах спецыяльнасці. Ужо самі назвы вучэбных дысцыплін сведчаць пра гэта. Так, напрыклад, у цыкл агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін уключаны: “Тэорыя і методыка фізічнага выхавання”, “Гімнастыка і методыка выкладання”, “Спартыўныя і рухомыя гульні і методыка выкладання”, “Лёгкая атлетыка і методыка выкладання” і інш. Міждысцыплінарнасць павінна таксама знаходзіць сваё адлюстраванне і ў вучэбных праграмах адпаведных дысцыплін.

Канцэптуальная абгрунтаванасць, лагічнасць названых нарматыўных дакументаў дазваляе не толькі прасачыць гэтыя сувязі, але і мэтанакіравана выкарыстоўваць іх у вучэбным працэсе. Разрыў сувязей паміж вызначальнымі сутнасць адукацыі дакументамі парушае цэльнасць навучання, з аднаго боку, і можа прывесці да непатрэбнага дубліравання вывучаемых тэм, асобных пытанняў – з другога. У сувязі з гэтым прадстаўляецца неабходным высветліць, у якой ступені міждысцыплінарнасць і інтэгрэтыўнасць адлюстроўваецца ў дыдактычных адзінках Адукацыйнага стандарта. Пошук шляхоў найбольш эфектыўнай рэалізацыі міждысцыплінарных сувязей у вучэбным працэсе прыводзіць да вываду аб неабходнасці дэталёвага разгляду ў першую чаргу патрабаванняў да абавязковага мінімуму зместу вучэбных праграм і кампетэнцыям па дысцыплінах, якія ўключаны ў Адукацыйны стандарт.

У выніку правядзення параўнальнага аналізу выяўлена супадзенне дыдактычных адзінкаў у некалькіх дысцыплінах. Так, у абавязковым мінімуме зместу вучэбных праграм па педагогіцы прапануваецца для вывучэння тэма “Сутнасць, заканамернасці, прынцыпы, метады, сродкі і формы рэалізацыі цэласнага педагогічнага працэсу”. У тэорыі і методыцы фізічнага выхавання ўключана тэма “Сродкі, метады і прынцыпы фізічнага выхавання”. Варыяцыі фармулёвак падобных тэм сустракаюцца і ў наступных дысцыплінах вучэбнага плана:

Гімнастыка і методыка выкладання	Дыдактычныя асаблівасці метадаў, сродкаў і педагагічных прыёмаў навучання гімнастычным практыкаванням. Прынцыпы, формы, арганізацыя і асаблівасці заняткаў гімнастыкай з розным кантынгентам навучэнцаў
Лёгкая атлетыка і методыка выкладання	Методыка і сродкі развіцця фізічных якасцей і рухальна-каардынацыйных здольнасцей
Спартыўныя і рухомыя гульні і методыка выкладання	Асновы арганізацыі і правядзення заняткаў па відах спартыўных гульняў

Дубліруюцца тэмы дысцыпліны “Тэорыя і методыка фізічнага выхавання”: “Асновы тэорыі і методыкі навучання рухальным дзеянням”, “Асновы тэорыі і методыкі накіраванага развіцця рухальных здольнасцей”, “Планаванне і кантроль у фізічным выхаванні” таксама ў спецыяльных дысцыплінах. У прыватнасці:

Тэорыя спорту	Тэхналогія планавання ў спорце Комплексны кантроль у спорце
Фізіялогія спорту	Фізіялагічныя асновы развіцця фізічных якасцей Фізіялагічныя механізмы фарміравання рухальных навыкаў
Спартыўныя і рухомыя гульні і методыка выкладання	Развіццё фізічных якасцей і рухальна-каардынацыйных здольнасцей
Лёгкая атлетыка і методыка выкладання	Методыка навучання лёгкаатлетычным практыкаванням Методыка і сродкі развіцця фізічных якасцей і рухальна-каардынацыйных здольнасцей
Лыжны спорт і методыка выкладання	Методыка навучання спосабам перамяшчэння на лыжах Методыка развіцця фізічных якасцей
Павышэнне спартыўнага майстэрства	Кіраванне трэніровачным працэсам: планаванне, арганізацыя, кантроль, улік

З мэтай адлюстравання патрабаванняў Адукацыйнага стандарта ў вучэбных тыповых і рабочых праграмах неабходна ўдакладніць, наколькі ў іх пераклікаюцца тэмы адных дысцыплін з другімі. Для гэтага на першым этапе прапануецца прааналізаваць супадзенне тэм вучэбных дысцыплін у вучэбных праграмах унутры кожнай кафедры, а затым са смежнымі кафедрамі. Важна ўстанавіць паслядоўнасць выкладання дысцыплін адпаведна вучэбнаму плану. На другім этапе патрэбна разгледзець, як выкладаецца вучэбны матэрыял тэм, што супадаюць, на лекцыях, семінарскіх і практычных занятках, як адлюстроўваюцца міждысцыплінарныя сувязі ў змесце розных форм заняткаў. На трэцім этапе лічым мэтазгодным прывесці

адкрытыя лекцыі, дзе найбольш ярка прасочваюцца міждысцыплінарныя сувязі. Гэта ў далейшым дазволіць скарэціраваць выкладаемы вучэбны матэрыял кожнай дысцыпліны, падкрэсліўшы ў ім асаблівасці метадык рэалізацыі ў вучэбным працэсе спецыфікі таго ці іншага прадмета. Такі падыход, на нашу думку, дапаможа пазбавіцца ад поўнага або частковага дубліравання зместу выкладаемых тэм, раздзелаў, параграфіў.

Такім чынам, выбраны накірунак устанавлення міждысцыплінарных сувязей дасць магчымасць правесці мэтанакіраваную работу ўсяго калектыву па мінімалізацыі ў вучэбным працэсе непатрэбных паўтараў матэрыялу. Пра гэта павінны клапаціцца кафедры, якія забяспечваюць выкладанне канкрэтных дысцыплін. Гэта праблема павінна стаць прадметам абмеркавання на пасяджэннях навукова-метадычнай рады і савета факультэта з прыняццем адпаведных рашэнняў. Такая маштабная работа дазваляе спадзявацца на атрыманне станоўчага эфекту ў паляпшэнні якасці падрыхтоўкі спецыялістаў у галіне фізічнай культуры. Тым самым сістэма адукацыі будзе зарыентавана пераважна не на рэалізацыю прадметна-дысцыплінарнай мадэлі ў падрыхтоўцы спецыялістаў, а на міждысцыплінарны сінтэз ведаў.

Канчатковай мэтай правядзення такой работы павінна стаць разуменне студэнтамі-выпускнікамі ўзаемазвязнасці, цэласнасці атрыманых на розных занятках ведаў, уменняў, навыкаў і іх прымяненне на кожным уроку, у самастойнай педагагічнай працы.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Гавриловец К.В. Междисциплинарная интеграция в образовательном процессе как фактор развития профессиональной креативности будущего учителя / К.В. Гавриловец, Т.Е. Титовец // Педагогическое образование и наука: история и современность: материалы Респ. науч.-практ. конф., г. Минск, 21 окт., 2009 г. В 2 ч. - Ч. 1. – Минск: БГПУ, 2009.

2. Образовательный стандарт Республики Беларусь. Высшее образование. Первая ступень. Специальность 1-03 02 01 Физическая культура. – Минск: РИВШ, 2009.

ХАРАКТЕРИСТИКА ОТДЕЛЬНЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ

О.В.Леганькова

Белорусский государственный педагогический университет имени Максима Танка

Высокая квалификация педагогических кадров является залогом дальнейшего развития любого общества. Именно она обеспечивает не только результативность обучения в целом, но и развитие каждого отдельного учащегося. Данный факт касается всех уровней образовательного процесса. Осуществление гуманизации образования не станет реальностью, если не будет специалистов, способных профессионально выполнять свое предназначение. Особую актуальность в этих условиях приобретает проблема повышения качества профессиональной подготовки